

2. Офіційні документи НАТО. URL:
https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts.htm
3. NATO official texts. URL:
https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts.htm

Ірина Бойко

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: С. А. Вискушенко, кандидат філологічних наук

ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ

Якщо проаналізувати будь-які дві мови, які мають розбіжності у своєму історичному, географічному, культурному минулому, то можна з'ясувати, що вони мають в своїх системах елементи, які важко піддаються зіставленню та відтворенню. Через мову народу виражається його самобутність, самореалізація та індивідуальність. З розвитком технологій та появою нових артефактів у різних країнах, з'являються нові реалії, еквівалентів яких немає в інших.

Таким чином, перед перекладачами постає важливе питання при відтворенні реалій, особливо суспільно-політичних, тому що у країні перекладача може не бути варіантів та уявлень про те чи інше явище чи феномен.

Сам термін «реалія» походить від латинського прикметника середнього роду множини *realis*, *-e*, *realia* та мав значення «дійсний», «справжній», «речовий», який під впливом аналогічних лексичних категорій перетворився в іменник жіночого роду *res*, *rei* зі значенням «річ; предмет, факт, подія». Загалом реалії розглядають як слова і словосполучення, які відображають речі, життя, побут і традиції одного народу, відсутні в мові і культурі інших народів [1; 2].

Існують такі основні способи передачі реалії у процесі перекладу:

- 1) транскодування (тобто транскрипція або транслітерація);

- 2) описовий переклад;
- 3) калькування;
- 4) гіпонімічний переклад (родо-видова заміна) [3; 4; 5].

Транскодування – спосіб перекладу, при якому звукова або графічна форма слова (або обидві одразу) вихідної мови передається літерами мови перекладу. Частіше транскодування використовується при перекладі реалій, які не мають еквівалентів у мові перекладу. Основними перевагами транскрипції та транслітерації є їх надзвичайна лаконічність.

Описовий переклад – це спосіб відтворення лексичної одиниці, при якому вона переінакшується в мові перекладу сполученням слів, яке адекватно відбиває зміст цієї лексичної одиниці, водночас, слід пам'ятати, що опис не має бути надмірно деталізованим, складним чи заплутаним.

Калькування зазвичай розглядають як дослівний або буквальний переклад. Крім того, фіксується частотне застосування й напівкальок, тобто часткового запозичення лексичних одиниць та сполучення слів, які утворюються почасти за рахунок складників вихідної мови, почасти за рахунок складників мови перекладу.

Під гіпонімічним перекладом розуміють підстановку видового поняття родовим, тобто відтворення реалії лексичною одиницею з більш ширим значенням. Відповідний прийом дозволяє відступити від транскодування та реалізувати заміну понять, відмінність між якими в умовах певного контексту невелика.

Таким чином, для відтворення будь-яких реалій перекладач має в своєму арсеналі широкий спектр прийомів. Вагоме значення має й те, що ефект від реалії, яку відтворили має бути таким самим, який вона має на носіїв мови.

Список використаних джерел

1. Бурбак О. Ф. Реалія та способи визначення її лінгвістичного статусу. Іноземна філологія. Львів, 1985. С. 68–69

2. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів : Видавництво Львівського університету, 1989. 215 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
4. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
5. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник 5-те вид., виправ. і допов. Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.

Анастасія Василевська

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник: Барбанюк О. О., кандидат філологічних наук

ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ

У нашому сьогоденні практикується «вільний» підхід до поняття перекладу й сформованих до нього вимог, й поширюється на найрізноманітніші види текстів. Для перекладача будь-який текстовий матеріал є сферою вирішення численних завдань щодо подолання труднощів і досягання компромісів у силу лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників (приналежності тексту до різних структурномовних, мовних, історико-культурних систем) [1, с. 57].

На сучасному етапі розвитку перекладознавства теоретики все більше і більше звертають увагу на сам процес виконання перекладу, а саме дій, які перекладач виконує у процесі аналізу тексту оригіналу та створення нового тексту засобами мови перекладу.

Термін «переклад» тісно пов'язано з поняттями «інтеграція етнокультур», «міжкультурна комунікація», «діалог культур». Інтеграція етнокультур – це синтез та засвоєння типологічних рис і характеристик